

ODRŽAVANJE I ČUVANJE JEDARA

Kao jedrari, itekako smo svjesni važnosti cijene jedara kao dijela cjelokupne investicije u posjedovanju i održavanju Vašeg broda. Iskustvo je pokazalo da održavanje novih jedara nakon što Vam ih dostavimo može uvelike produžiti njihov vijek trajanja.

Logično, jedna od najvažnijih značajki koja određuje vijek trajanja jedra je kvaliteta materijala koji se koriste u izradi i vještina jedrara. Visokokvalitetna jedra prilagođena Vašim individualnim potrebama i željama poput onih koje isporučuje jedrarna će trajati puno duže od onih masovne proizvodnje, bilo da su proizvedena u Americi ili Europi. Što se tiče pravilnog održavanja jedra koje produžuje vijek trajanja jedra, postoji mnogo toga što možemo i trebamo učiniti u tu svrhu. Podijelili smo te postupke u 5 glavnih djelova:

- Priprema broda i jarbola
- Pravilan tretman jedara za vrijeme jedrenja
- Popravljanje
- Održavanje
- Čuvanje jedara

U svakoj od prethodno navedenih cijelina, imamo listu prijedloga i preporuka koje će Vam, nadamo se, dobro poslužiti.

1.) PRIPREMA BRODA I JARBOLA:

- Obljepite sve oštre površine i druge dijelove koji mogu oštetiti jedra. Posebnu pažnju obratite na prednju ogradu. Svakako obljepite zatezače na mjestima gdje se sajle spajaju za ogradu.
- Stavite plastične cijevi ili druge zaštite preko zatezača pripone, kako bi smanjili trenje i zaštitili jedra od ulja i masnoće.
- Provjerite da su sajle ograde čiste i glatke. Svakako obratite pozornost na vrhove stupića. Aceton je dobar za čišćenje sajle ograde presvučene vinilom.
- Postavite rolere ili druge štitnike na vrhove križeva.
- Pobrinite se da na gambetima nema oštih rubova koji mogu potrgati jedro, te da je sajla ograde ispravna i glatka.
- Zaštite jarbol i pripone tako da obložite mjesta gdje jedro može zapeti prilikom podizanja i spuštanja.
- Operite palubu nakon svakog vikenda provedenog na jedrenju, i povremeno ispolirajte tangun i lantinu da ne bi oksidirali.
- Prije nego napustite brod, dobro osušite jedra. Jedan od načina da to napravite je da prostrete jedra preko cijele dužine kabine tako da zrak može strujati u njima i osušiti ih.
- Izbjegavajte sušenje jedara tako da ih podignete da lepršaju na vjetru.
- Naposljetku, smanjite njihovu izloženost direktnom sunčevom zračenju kad ih sušite.

2.) PRAVILAN TRETMAN JEDARA ZA VRIJEME JEDRENJA:

- Osigurajte da je oprema broda potpuno prikladna Vašim jedrima. Na primjer; hvatište škotnog roglja glavnog jedra mora biti u ravnini sa konopom (ili klizačima) donjeg poruba, tako da je opterećenje ravnomjerno raspoređeno.
- Jedra ne koristite po prejakom vjetru. Konzultirajte se sa svojim UK jedrarom o rasponu vjetra za koji je Vaše jedro napravljeno.
- Izbjegavajte lepršanje jedra kad god je moguće. Ne vozite motorom sa podignutim jedrima
- Skratite svoja jedra čim to prilike zahtijevaju.
- Kratite jedra na vrijeme. Veličina prednjeg jedra neka bude prilagođena vremenskim uvjetima.
- Ne dozvolite da krmena pripona ili podizač koji nije u upotrebi udaraju po jedru. Pobrinite se da sve krmene pripone imaju oštre dijelove i krajeve zalijepljene ili prekrivene kožom.
- Nemojte previše rastezati jedra podizačem. Vertikalni nabor koji se pojavi uz prednji rub jedra za vrijeme jedrenja je pokazatelj da je jedro prezategnuto. Primjenite tek toliko opterećenja na prednji rub jedra da spriječite nastajanje vodoravnih nabora na njemu. Isto vrijedi i za zatezanje po bumu. Zategnite po bumu tek toliko da spriječite nastajanje okomitih nabora.
- Nikada ne zatežite previše mejolu stražnjeg poruba jedra. Zategnite ju tek dovoljno da zaustavite lepršanje stražnjeg poruba jedra. Imajte na umu da što je jedro više skraćeno, mejola stražnjeg poruba treba biti popuštenija.
- Izuzetno je važno da klizač genove bude postavljen u odgovarajući položaj. Tako postizemo ravnomjerno zatezanje zadnjeg, odnosno donjeg ruba genove.
- U slučaju preklapajućih genova, moguće je zategnuti genovu tako jako da dođe u dodir sa vrhom križa. Na ovo trebate posebno pripaziti, pogotovo ako je dan vjetrovit. Ako zategnete genovu na par centimetara od križa po jakom vjetru, pa vjetar zatim oslabi, jedro će doći u kontakt sa vrhom križa. Zato, neka trimer škote cijelo vrijeme podešava zategnutost genove po vjetrovitom vremenu, a posebno kada vjetar puše na mahove.
- Kad letate, vodite računa da otpustite škotu ranije, tako da se izbjegne kontakt stražnjeg roba genove i križa.
- Nikad ne koristite laminirana jedra (ona od Mylara ili kombinirana Mylar/Kevlar) bez da prethodno stavite zaštitu na genovi u visini križa i na stupiće ograde koje ste dobili od Vašeg jedrara.
- Prije motanja ili slaganja glavnog jedra, opustite zatezač po bumu tako da donji porub jedra nije pod opterećenjem – nema potrebe za njegovim istežanjem. Ako imate rol genovu, popustite podizač na kraju dana kako biste izbjegli deformiranje prednjeg poruba jedra.
- Nakon jedrenja, svakako pokrijte glavno jedro ako je ostalo na bumu. Slično tome, ako imate rol glavno jedro, pobrinite se da je zarolano i pokriveno UV zaštitnom navlakom.

3.) POPRAVLJANJE JEDARA

Ako tijekom uporabe potrgate ili na drugi način oštetite neko od svojih jedara, evo nekoliko smjernica:

- Spustite jedro što je prije moguće kako biste spriječili nastajanje još veće štete.
- Ako je to moguće, nemojte jedro više koristiti dok ga ne popravi jedrar.
- Mala napuknuća i rupice nisu zabrinjavajuća šteta i u pravilu ne bi trebala spriječiti normalno korištenje jedra.
- Privremeno rješenje kod malih oštećenja je ljepljiva traka. Jednostrano ljepljivo Dacron platno, jednostrano ljepljiva traka, ili čak ljepljiva traka iz vaše kutije prve pomoći će poslužiti. Što je traka ljepljivija, to bolje! Područje gdje je nastala šteta prvo isperite vodom, pa osušite. Zatim prilijepite obje strane jedra. Ako ništa drugo ne pomaže, za sušenje jedra može poslužiti aceton. Jednostavno stavite aceton na područje koje želite osušiti i pričekajte dok ne ishlapi.
- U hitnim slučajevima, možete zašiti svoja jedra od Dacrona iglom i koncem. Ako je potrebno pojačanje koristite jednu ili više vrpca za vezivanje jedra. One su vrlo čvrste, a lako ih je ušiti. S druge strane, ne preporučamo ručno šivanje laminiranih jedara. Rupice koje nastanu prilikom šivanja u ovom slučaju naprave više štete nego koristi.

4.) ODRŽAVANJE JEDARA:

Često korištena jedra, ili ona upotrebljavana po lošem vremenu, trebalo bi oprati na kraju svake sezone, a to preporučamo da obavi vaš lokalni jedrar. Ako to nije moguće, potopite jedra u vodu sa sapunom na nekoliko sati, nakon čega ih temeljito isperite. Jedra prije slaganja moraju biti potpuno suha. Ako su izuzetno prljava, dodajte u vodu malo izbjeljivača prije nego ih potopite. Prljava područja možete lagano četkati. Laminirana jedra bi trebalo isprati, osušiti, i složiti. Nemojte ih potapati ni četkati.

UKLANJANJE MRLJA

Krv i plijesan: Potopite prljavo područje jedra u vodu s malo izbjeljivača na dva sata, te lagano protljajte.

Hrđa: Na tržištu se nudi mnogo sredstava za uklanjanje hrđe. Pored sredstva koje ste odabrali, iznimno je važno dobro isprati očišćeno područje na jedru.

Ulje, masnoća i čađa: Nanesite malo acetona ili nekog blažeg otapala te očistite mrlju sa čistom krpom. Kad ju djelomice uklonite, protljajte prljavi dio sa otopinom vode i deterdženta. Temeljito isperite sav aceton sa materijala.

5.) ČUVANJE

Sva jedra bi trebala biti složena ili zarolana na način da se izbjegnu pregibi i trajne deformacije. Trebalo bi ih čuvati u dobro prozračenom, čistom prostoru. Izbjegavajte spremanje jedara u vlažne prostore, jer vlaga privlači plijesan. Razvoj plijesni ne utječe na čvrstoću jedra, ali može prouzročiti nastanak ružnih mrlja koje nije lako ukloniti.

POVRATAK U JEDRARNU

Vrlo je važno za vijek trajanja i čvrstoću Vaših jedara da ih jednom godišnje vratite u radionicu Vašeg jedrara na pregled, popravak i pranje. Ovakav običaj može uvelike produžiti vijek trajanja jedara, i omogućiti Vam da dobijete maksimum od njih, kad govorimo o njihovim performansama i izgledu.

I na kraju, želimo Vam – SRETNO I UGODNO JEDRENJE!!!

UK HALSEY SAILMAKERS CROATIA

Vl. Davorin Righi

Lučica 4

21000 SPLIT

Tel. 021/386792

Mob. 091/7876862